

Z činnosti klubu – členské a výborové schůze

Výstavy kaktusů

Brno je zlatá loď

Praha 75 + 75 + 75

Cestujeme, pozorujeme, píšeme

Dvůr Králové – otevření sezóny

Sbírka sukulentů Zürich

Výlet na severní Moravu

Lidé kolem klubu

Josef Odehnal – 75 let →

Miroslav Trtílek – Vzpomínka na kamaráda

Kytka čísla: *Mammillaria duwei*

Ode zdi ke zdi

To není jen název jedné písničky, toto mě napadá stále častěji v mnoha různých souvislostech. Tento úvodníček jsem v květnu začínal takto slovy písničky Karla Plíhala:

Prší...

... a soused venku prádlo věší/práce ho – jak je vidět – těší...

Dnes, kdy naopak se psaním tohoto čísla končím, jsme skoro zapomněli, jak vypadá déšť, že byl nějaký srážkově mírně nadprůměrný květen a užíváme si chvílemi horkého léta.

Zpátky však ode zdi ke zdi. Ode zdi minulého čísla, kdy jsem horkotěžko dával dohromdy jeho obsah maje málo příspěvků, ke zdi, kdy poprvé po dlouhé době uvažujeme o zvýšení stránkového rozsahu našeho zpravodaje díky článkům několika našich členů, kteří se pochlapili a někteří napsali dokonce vícekrát. Komu čest, tomu čest.

Po povodních, které postihly okolí zejména českých řek, v době, kdy začíná rekonstrukce naší první dálnice (nejdelšího schodiště na světě) a kdy se v některých městech vyhrocuje a napíná soužití s cikánskými spoluobčany, se ještě jednou vrátím ode zdi ke zdi.

Tak to totiž vypadá i na naší tzv. politické scéně, kde na jedné straně slavíme první výročí vzetí do vazby jednoho politika kvůli korupci, zatímco několik dalších bylo po pár dnech osvobozeno. Podle Nejvyššího soudu prý proto, že tzv. trafika není korupcí. (Tedy jen u nás ne. Ve vyspělých zemích samozřejmě je.) Co se ještě nedozvíme! A ke všemu nám konečně padla vláda. To, oč opozice marně léta usilovala, se najednou podařilo samo tak nějak zevnitř Z tahanic „tam nahoře“ je pro náš klub důležité, že si Poslanecká sněmovna PČR nevy pustila vlastní rybník a že tedy nadřeknuté místo konání sympózia v Líšni není ohroženo konáním předčasných voleb.

A to nejdůležitější: Máme za sebou další čtvrtletí – pro kaktusáře to nejvýživnější. Pro klub hlavně proběhlou výstavou, kterou stručně zhodnotíme, pro řadu členů efektivně využitými příležitostmi k návštěvám kaktusářských akcí a sbírek – jak se – což znovu oceňuji – někteří z nich s námi podělili prostřednictvím textových i fotografických příspěvků.

Včil – před koncem léta, kdy dostáváte do ruky tento Azet a kdy se ještě zdaleka nechystáme k zimnímu spánku, leč nás čeká ještě řada (nejen) kaktusářských zážitků, přeji vám všem za výbor klubu *Astrophytum*, nechť jsou převážně příjemné a radostné.

Pohoda, hezký den

Josef

Členská schůze v květnu

Schůzi tentokrát vedl Petr Metela. Úvodní část se nesla převážně ve smyslu nadcházející výstavy kaktusů. Petr připomněl hlavní organizační zásady (brigády, změnu v termínech pro svoz rostlin, dobu slavnostního zahájení, dodržení konce výstavy, brigádu na likvidaci výstavy, neparkování před vchodem do prodejny a pravidla pro prodej rostlin). Dozvěděli jsme se, že budeme nedaleko v jiných prostorách než minule, že budeme mít nový parapet (netušice, jak si s ním ještě užijeme) a že případné změny a dosud nevyjasněné okolnosti budeme řešit „za pochodu“. Jak také jinak.

„Schůzová“ část byla ukončena slosováním vstupenek. Cenami přispěli Laďa Kašpar a Tomáš Kulhánek (rostliny). Výbor klubu děkuje oběma dárcům.

Nakonec ještě byla nabídnuta k zakoupení kniha o rodu Aloe. Radek Čech připomenul, že tuto knihu máme k dispozici i v naší klubové knihovně.

Hlavním bodem schůze byla přednáška Františka Barčáka o Somailandu a pochopitelně i o sukulentním rostlinstvu této africké oblasti.

Cesta, či vyprávění o ní, na niž se přednášející vydal s Romanem Štarhou a Pavlem Hamáčkem z Brna, začala příletem do etiopského hlavního města Addis Abeby. V Habeši se však cestovatelé zdrželi pouze po dobu nezbytně nutnou k vyřízení víz do Somailandu. Nečinnost úřadů způsobenou novoročním svátkem využili členové expedice k prozkoumání okolí. Po oslavě nového roku vyrazili cestovatelé na horu nad městem, aby zjistili, že tam žádné „pořádné“ kytky nenajdou, protože všude rostl jen zavlečený australský blahovičník (*Eucalyptus*), který se zde pěstuje pro dřevo na topení. Pokochali se výhledem na město plné převážně křesťanských kostelů. Cestovatelé se však obávají rychle postupující islamizace obyvatelstva. Za zmínku ještě stojí tamní zajímavé a úhledné písmo. Pro nás má však tu výhodu, že se nedá číst©

Po vyřízení potřebných úředních formalit a po výměně peněz (platí tam trojí různá měna: somálský šilink, somailandský šilink a dolar) se cestovatelé konečně vydali do Somailandu. Je to administrativní součást Somálska. Cestovatelé nevyšli nepřipraveni. Vycházeli ze zkušeností pana Rolanda a z knih autorů, kteří zde byli předloni.

Hojně využívaným a oblíbeným dopravním prostředkem je zde osel. Cestou jsme spolu s přednášejícím poznali, kterak se zde mlátí obilí: Obilí se vysype na cestu, nechá se pošlapat dobyt看em, který sežere i část slámy, pak se to přebere a vyčistí... Na rozdíl od docela udržované Etiopie je v Somálsku nepořádek, množství odpadků a zápach. Prašné cesty (asfaltky zde nemají) rovněž přidávají na neutěšeném dojmu. Po ekonomické stránce jsou zajímavé příjemně nízké ceny potravin a třeba kuřiva, naopak služby jako půjčení auta nebo povinný doprovod cestovatelů ochrankou to vynahražují.

Hlavní téma – sukulentovou smršť uvedl František Berka zmínkou o tamním klimatu. Jsou zde dvě období dešťů: V květnu (přicházejí od Indického oceánu) a v září (pro změnu od pevniny). Jindy rostliny vodu nepoznají. To je důležité vědět, abychom pochopili, jak je správně pěstovat. A nakonec už následovala kytka za kytkou v prachu nehostinné krajiny.

Přednáška byla hodnocena velmi příznivě. Obrázky byly poněkud méně výrazné, což lze přičítat jednak jejich charakteru a prostředí, kde vznikaly, rovněž taky nedokonalému zatemnění, když je v květnu ještě v době přednášky hodně světla. V každém případě byla přednáška zpestřením obvyklého kaktusového repertoáru a i většina zarytých kaktusářů ji přijala s povděkem.

Schůze výboru 14. května 2013

Výbor se sešel v obvyklou dobu na obvyklém místě – u předsedy Stuchlíka. Před schůzí jsme se podívali na předsedovy kaktusy na zahradě ve skleníku a v pařeništích. Kvůli neobvyklému charakteru počasí jsme se shodli na tom, že výběr rostlin pro výstavu bude letos zajímavý a pravděpodobně uvidíme odlišné rostliny.

Kromě obvyklých bodů jako hodnocení minulé členské schůze, plánování dalších přednášek a nezbytných administrativních věcí jsme se zabývali návrhem nástěnného kalendáře na jubilejní rok 2014 a především důkladnou přípravou výstavy kaktusů od zajištění brigád, propagace, služeb kolem slavnostního zahájení apod.

Členská schůze 7. 6. 2013

Členskou schůzi vedl předseda Stanislav Stuchlík. Zmínil před pár dny skončenou výstavu, která byla poznamenána deštivým počasím po většinu času. Důkladné hodnocení bude k dispozici na schůzi v září. Dále upozornil členy, že časopisy dnes vydává Jana Čechová. Zmínil nabídku časopisu Kaktusy po ročníkách a další kaktusářské literatury. Oznámil, že na září se můžeme těšit na přednášku Lumíra Krále, jejíž téma bude ještě upřesněno. V souvislosti s připravovaným vydáním kalendáře vyzval členy klubu k zaslání fotografií na adresu redaktora Azetu. Předpokládáme akci typu „Astrophytum sobě“. Dále oznámil, že nás opustil náš člen a bývalý redaktor Azetu Miroslav Trtílek. Jeho památku jsme uctili povstáním.

Radek Čech připomněl, že jsou stále k prodeji půllitry a čepice s logem Astrophyta, které jsme nechali vyrobit jako propagační předměty. Jaroslav Kašparovský nabízí jedno volné místo v autě na cestu na kaktusářský seminář Pobeskydí. Jiří Peňás tlumočil nabídku dvou metrových rostlin *Euphorbia trigona* k dostání zdarma.

Do slosování vstupenek přispěla paní Hubáčková, dále Jaroslav Kašparovský a Dalibor Šopf. Po slosování následovala přednáška Jiřího Kolaříka o jeho cestě do Argentiny a Chile. Protože jsem však nebyl přítomen ani není k dispozici záznam, nemohu tentokrát poskytnout více informací.

Schůze výboru 18. června

Červnová výborová schůze byla mimořádná v tom, že jsme se po delší době sešli v úplné sestavě. Při počtu dvanácti členů bývá jinak běžnou věcí, že se někteří členové z vážných důvodů omluví (a někteří třeba ne).

Na programu schůze byly body jako převod klubového účtu do jiné banky, od čehož očekáváme významnou úsporu na poplatcích, hodnocení červnové členské schůze a přednášky Jiřího Kolaříka, ujasnění otázek kolem distribuce Azetu (řádní příspěvky platící členové mají nárok na všechna čísla vydaná v kalendářním roce bez ohledu na to, kdy přišli či případně odešli) a další informace.

Předseda Stuchlík poděkoval členům výboru za obraz, který dostal při zahájení výstavy a každému členovi přenechal jednu rostlinu hybridního gymnokalycia „Andbald“.

Výborová schůze 16. července

Červencová schůze je tradičně odlišná tím, že se schází u místopředsedy Petra Metely v Líšni. Ti, kdo přicházejí o něco dříve, mají možnost si prohlédnout Petrovy kaktusy ve skleníku i v pařeništích na terase a pobesedovat o ledačem. Schůze pak obvykle bývá kratší, protože díky prázdninové pauze v klubové činnosti není tolik co projednávat. Ani letošní setkání v horkém letním počasí nebylo příliš výjimečné.

Proběhlo shrnutí hodnocení výstavy kaktusů (bude dále v listě), diskuse o připravovaném kalendáři na příští rok a několik drobných podnětů pro další činnost. Důležitou výzvou je hledání správce klubového webu, protože Zdeněk Koláček kvůli vydatnému pracovnímu vytížení nestihá ani běžnou aktualizaci. Nevíte o někom ochotném?

Ohlédnutí za výstavou

Informace o proběhlé výstavě budou tentokrát spíše stručnější než loni. Jednak proto, že jsem neměl možnost pomoci na brigádách a omezil jsem se pouze na domácí přípravu vstupenek a různých tiskovin a i na výstavě jsem pobyl jen krátce. Mnohé tedy dostanete zprostředkovaně a většinou jste výstavu navštívili, máte tedy vlastní poznatky a zkušenosti.

Brigády probíhaly v obvyklé době od úterka do pátku. Kromě změny termínu pro dovoz rostlin bylo vše podle obvyklého scénáře. Příprava byla „zpeřena“ jen tím, že kvůli přestěhování do vedlejších prostor a kvůli novému – nedostatečně zpevněnému parapetu se tento rozpadl a odporučel k zemi. Jen díky přítomnosti a duchapřítomnosti přítomných brigádníků nedošlo k vážným škodám a naši brigádníci rychle napravili následky.

Páteční slavnostní zahájení bylo mírně opožděno, aby je mohli bezpečně stihnout i ti, kdo se byli téhož dne předtím rozloučit v krematoriu na Jihlavské s Miroslavem Trtílkem. Jako několik předchozích let nám při zahájení a následném posezení hrálo trampské hudební sdružení, šéfové pronesli zahajovací řeč, v níž pochválili připravenou výstavu a dosavadní spolupráci, podávala se opékaná uzenina a točené pivo a vše ubíhalo za příjemného počasí v pohodové atmosféře.

Jednou ze změn oproti zaběhnutému schématu byla gratulace předsedovi Stuchlíkovi k jeho sedmdesátým narozeninám a předání dárku od výboru klubu – obrazu Jaroslava Záhory s vyobrazením notokaktusu herteri.

Za služby kolem přípravy občerstvení děkujeme Petru Metelovi, manželům Čechovým a Miroslavu Vojtěchovi.

Vyhodnocení návštěvnosti a financí jsem bohužel zatím nedostal, odložím je tedy do následujícího čísla Azetu.

Brigádnické hodiny 2013 (brigády + služby + pokladna prodej rostlin + pokladna výstava) shromáždil, sesumíroval a poskytl předseda Stuchlík:

Poděkování si za slouží celkem 45 brigádníků, kteří k prospěchu výstavy poskytli 838 hodin svého drahocenného času (rozpis viz dále).

Výbor klubu děkuje sponzorům z řad členů, kteří se vzdali proplacení nákladů za materiál a služby v souvislosti s přípravou a propagací výstavy kaktusů.

Jméno	Hodin	Jméno	Hodin	Jméno	Hodin
Kašparovský	95	Životská	72,5	Čech	64,5
Stuchlík	53,5	Metela	48,5	Sedláček	35,5
Mazour	33	Čechová	26,5	Urbanová	23
Urban	21	Omasta	21	Knápek	20,5
Kovář	20,5	Hotárek	19	Peňás	18
Kraus	17,5	Marčák	16,5	Soška	16
Harašta	14,5	Dobešová	14	Man	13
Dohnalík	12,5	Havelková	11,5	Vašina	11
Chalupa	10	Novák	10	Urbánek	10
Ziegrosser	9,5	Buček	9	Hasoň	9
Křivánek	8	Odehnal	6,5	Dobiáš	6
Drápela	6	Horákovský	6	Knápková	6
Machálek	6	Moulis	6	Tenk	6
Hrubý	5,5	Šopf	5	Škaloud	5
Vašíček	5	Sedlák	3	Kašpárek	2

75 + 75 + 75 = letošní výstava kaktusů v Praze Na Slupi

Pokud někoho matou podivné číslice v nadpisu, vysvětlení je následující. Pražští kaktusáři pořádají pravidelně v červnu svou výstavu kaktusů v Botanické zahradě Na Slupi. Letošní termín výstavy byl 1. 6.–16. 6. (současně s touto výstavou probíhala také výstava kaktusů v Botanické zahradě v Tróji).

Jako obvykle byly expozice jednotlivých pěstitelů seřazeny do menších kolekcí v rámci vyhlášených tematických okruhů, ať již výstavních nebo soutěžních (např. výstavní části „I kristáty mají své kouzlo“, „Zajímavosti ze světa sukulentů“ nebo soutěžní „Nejhezčí exponát celé výstavy“, „Půl metru z mé sbírky“ a „Můj nejhezčí kaktus“). Ale co nejvíce zaujalo, to bylo téma „Už je tady magická 75“ – a tím se dostávám k oněm číslicím 75 v nadpisu.

Předseda pražského Spolku pěstitelů kaktusů a sukulentů Ivan Běťák oslaví v tomto roce 75 let (16. 10. – k čemuž mu již nyní předem gratuluji), a tak dostal prostor k tomu, aby vystavil tolik kaktusů, kolik má let. A co ty dvě zbylé pětasedmdesátky? Ivan Běťák se nevěnuje jenom kaktusům, je rovněž i sběratelem mušlí a minerálů. A tak i na ně se dostalo, aby z nich vystavil tolik exponátů, kolik má let. Vznikla tak pozoruhodná a zajímavá expozice, která svou velikostí zastínila všechny další expozice. Doplněna byla životopisem jubilanta a plaketou Zlatý Alberto, každoročně udíleným nejvyšším kaktusářským uznáním. Kaktusy a jiné sukulenty byly vystaveny ve velikých exemplářích, které stěhovat z domu na výstavu nebylo jednoduché. Např. obrovitý *Echinocactus grusonii* byl napřed obalen kousky

polystyrenu, a teprve potom jej bylo možno přiložit na hrud' a odnést ze schodů do auta. Obdobně i další nekaktusářské exponáty byly vždy veliké a krásné z hlediska návštěvníka, i když – jak prozradil Ivan Běťák – malé jsou ještě zajímavější.

Tato centrální expozice nebyla ale tou jedinou novinkou letošní pražské výstavy. Byla rovněž připravena videoprojekce přednášek. Na ní jsme však nebyli, protože naše návštěva se nekryla s dobou promítání. Času jsme měli málo, a tak jsem se ani nedostal do nově upravených expozic kaktusů a sukulentů botanické zahrady. Tak snad příště u příležitosti další pražské výstavy.

Text Stanislav Stuchlík, foto Jan Gratias

Otevírání kaktusářské sezóny 2013, Dvůr Králové nad Labem

Dříve, než začnu psát o samotné akci, musím vás vážení kaktusáři upozornit, že toto moje povídání bude subjektivní. Jsem spíše samotář a tak i z tohoto pohledu prosím vnímejte moje vyprávění. Otevírání sezony ve Dvoře Králové nad Labem, byla moje druhá velká akce, které jsem se zúčastnil mimo akce, které pořádá náš klub.

Této akci se se mnou zúčastnili ještě tři naši kaktusáři. Byli to pánové: Dr. Jan Machálek, Dalibor Sedláček a Martin Hotárek. Zdálo se, že nám počasí nepřeje. Celou cestu až skoro do cíle naší cesty nám propršelo. Tu více, tu méně kapek bubnovalo na kapotu auta. Těsně před cílem, jakoby se Sv. Petr ustrnul a déšť ustal. Na místo samé jsme dorazili asi v 9.30 hod. To zde v pěkném prostředí jednoho penzionu byla již burza kaktusů, sukulentů a pěstebníků potřeb v plném proudu. Prodávajících a i kupujících bylo hodně a tak tyto menší prostory, které měla pořádající organizace k dispozici, byly zcela naplněny a v mnohých uličkách se jenom s obtížemi dalo projít. Byl jsem mile překvapen, kolik kaktusářů zde nabízelo svoje přebytky, ale byli zde k vidění a na první pohled rozeznatelní profesionální prodejci, kteří své zboží dovážejí tu z větší, tu z menší vzdálenosti.

Pro mne samotného to bylo spíše setkání s kaktusáři, které jsem doposud znal jenom z Fóra Rastislav, nebo z Fóra plzeňských kaktusářů. Potkali jsme zde i tzv. blanenskou menšinu a i kaktusáře ze Slovenska, Ostravy a odjinud. Protože jsem jel spíše za zážitky a setkáním než za nákupy, musím napsat, že se mé očekávání naplnilo jenom z části. I v restauraci bylo místa málo a tak na nějaké dlouhé vyprávění nebylo ani pomyslení.

Burza končila po poledni, kdy započal blok přednášek. Těchto jsem se nezúčastnil a dal jsem přednost návštěvě místní Safari.

O Safari se zmiňovat nebudu, ale dovolím si přiložit pár obrázků. Bude jenom na redaktorovi, zdali pro ně dokáže najít v Azetu místo. Mám-li své povídání nějak ukončit, tak snad konstatováním, že by si takováto akce zasloužila větší prostory.

Jaroslav Kašparovský www.kaktusy-adenia.wz.cz

Na následující stránce vzpomíná v obrázcích Karel Kašpárek na Miroslava Trtílka

Výstava v Praze, celkový pohled a čelní expozice Ivana Běťáka

Z výletu Jaroslava Kašparovského do Dvora Králové

Sukkulenten-Sammlung Zürich – perla na levém pobřeží Zürichsee

Ne, titulek jsem nevymyslel já, to jsem si jen vypůjčil citát z jedné oficiální publikace této instituce. Ale musím říci, že z pohledu kaktusáře – ale i pěstitele jiných sukulentů – je titulek zcela na místě. Podle již uvedené publikace má být Sukkulenten-Sammlung Zürich (SSZ – Sbírka sukulentů Curych) jednou z největších a nejvýznamnějších speciálních sbírek sukulentů na světě. Obsahuje více než 6 500 různých druhů sukulentů z asi 80 různých čeledí. Obdivovat je za rok přijde asi 50 000 návštěvníků.

Historie...

Koncem dvacátých let minulého století nabídl pěstitel kaktusů Jakob Grasser svou sbírku sukulentních rostlin městu Curychu. Město ji odmítlo. Ale nabídku přijal majitel obchodního domu Julius Brann, který o dva roky později sbírku věnoval městu. Sukulenty byly umístěny ve sklenících městského zahradnictví. Vedoucím sbírky se stal Hans Krainz, který sbírku nejen zvelebil, ale získal také mnoho mezinárodních kontaktů. Na základě těchto kontaktů byla založena organizace IOS (International Organization for Succulent Plant Study – Mezinárodní organizace pro výzkum sukulentů), jejímž oficiálním sídlem až dodnes je místo sbírky. Od roku 1955 se zde nalézá také ochranná sbírka IOS.

V roce 1972 převzal vedení sbírky Diedrich Supthut, který podnikl mnoho cest za sukulenty do jejich domoviny. Přitom získal hodně kontaktů na vědce a sběratele sukulentních rostlin. V roce 1996 byla založena nadace, která podporuje sbírku a od roku 1998 vydává také u příležitosti výstav magazín Die Sukkulentenwelt.

V letech 2000–2009 byl vedoucím sbírky Thomas Bolliger, pod jehož vedením byla sbírka modernizována.

... a současnost

V roce 2010 převzala vedení sbírky Gabriela S. Wyssová, která navazuje na práci svých předchůdců. A tak v současnosti se SSZ rozkládá na ploše 4 750 m², na které najdeme sedm výstavních skleníků, 700 m² skleníků, ve kterých se rostliny aklimatizují, množí, přezimují a ve kterých je také ochranná sbírka. To ale ještě není vše, skleníky doplňují venkovní expozice s 550 m² vytápěných pařenišť a obrovská skalka se zimovzdornými sukulenty. Pokud se dá věřit půdorysnému plánu, potom její plocha není o moc menší než plocha s vytápěnými pařeništi.

SSZ má také herbář a knihovnu. Organizuje rovněž nejrůznější akce, zajišťuje pro zájemce odborný doprovod po sbírce. A pokud chce nějaký cizí subjekt uspořádat své akce v zajímavých prostorách, nabízí využití některých svých prostor. Ani zájemci o kaktusy a další sukulenty nepřijdou zkrátka. Vždy první neděli v červnu se pořádá veliký kaktusářský trh, na kterém prodávají rostliny SSZ, curyšská kaktusářská společnost a její členové.

Pohled návštěvníka

V uplynulých dvaceti letech jsem měl možnost navštívit SSZ třikrát nebo čtyřikrát. Dvacet let je dosti dlouhá doba, během které může dojít ke změnám, k lepšímu nebo k horšímu. Změny jsem samozřejmě také viděl, ale jedno se nezměnilo – úžasně bohatý sortiment rostlin, ať již kaktusů nebo jiných sukulentů, a jejich vzhled, který je obvykle stále stejně krásný.

Viděl jsem vícero nejrůznějších botanických zahrad u nás nebo v zahraničí, ale SSZ je pro mne zcela jasnou jedničkou. Pochopitelně vše je především otázkou peněz, ale zřejmě se SSZ daří jich získávat dostatek na svůj provoz. Když k tomu připočteme, že návštěvníci mohou vše prohlížet zcela zdarma, tak je zřejmé, že finančně musí být SSZ opravdu dobře zabezpečena. Laický návštěvník ocení především rostliny, vystavené ve sklenicích. Zde jsou pochopitelně soustředěny hlavně „výstavní“ rostliny, mohutné a efektní. Sedm skleníků je tematicky uspořádáno tak, aby byl obsažen celý svět sukulentů – veliké rostliny, Jižní Amerika, Severní Amerika, Afrika, Madagaskar, epifyta, vysoce sukulentní rostliny. Velké rostliny jsou vysazeny na středovém parapetu, menší ve skleněných vitrínách na boku. Návštěvník tak získá přehled o tom, které sukulentní rostliny se v tom kterém koutu světadílu nacházejí. Procházeli jsme všechny skleníky a skutečně bylo co obdivovat. Např. ve skleníku pro veliké rostliny se nacházejí 80 let starý *Cereus peruvianus*, monstrózní forma a *Pachycereus pringlei* sice už 50 let starý, ale ve srovnání s kaktusy v domovině, které se dožívají až 200 let, stále ještě mladý.

Ovšem to právě bohatství zážitků pro kaktusáře je skryto na dvoře ve vyhříváných pařeništích. Jejich dlouhé řady skrývají nepřeborné množství rostlin, vše je vzorně uspořádáno a každá rostlina označena. Názvosloví je pochopitelně dle nejnovějších trendů botaniků, protože jeden z jejich představitelů – Urs Egli – pracuje v SSZ. Na každé řadě pařenišť je vždy v němčině a angličtině uvedeno, které kaktusy zde návštěvník nalezne spolu s krátkým popisem jejich domoviny.

Takže: Budete-li mít cestu do Curychu, neopomeňte navštívit Sukkulenten-Sammlung Zürich – perlu na levém pobřeží Zürichsee. S parkováním zde nebudete mít problémy, protože přímo před areálem SSZ je velké parkoviště. A procházka po pobřeží Zürichsee také není k zahoezení.

Bližší informace o SSZ

Adresa: Mythenquai 88, 8002 Zürich, Švýcarsko. Otevřeno denně 9–16.30, vstup volný.
E-mail: sukkulenten@zuerich.ch

Stanislav Stuchlík

Cyphostemma currorii

Vstup do SSZ

Skleník – Severní Amerika

Výlet na severní Moravu

Druhou květnovou a taky pěkně deštivou sobotu jsme se vypravili na severní Moravu. Složení osádky vozidla bylo skromné, Jiří Peňás, autor článku a jeho žena. Cílem naší cesty bylo navštívit příbuzné, které tam máme. Ale jak už to tak bývá, rozhodli jsme se, že při této příležitosti navštívíme i některé sbírky kaktusů a sukulentů.

První místo, kam jsme zavítali, byl Frýdek-Místek, kde se nachází sbírka Jaromíra Chvastka. Jarda je velký cestovatel, několikrát navštívil domovinu kaktusů. Jeho hlavní specializací je rod *Gymnocalycium*. Měli jsme možnost shlédnout spoustu dříve popsaných rostlin, ale i některé nové druhy. Ve sbírce nebyla jen gymnna, ale i zástupce rodů *Astrophytum*, *Ariocarpus*, *Thelocactus*, *Echinofossulocactus*, našlo by se jistě i více dalších rodů. Zaujaly mě tam dvě pravokořenné blosfeldie. Před vchodem do hlavní lodě skleníku byly listové kaktusy rodu *Epiphyllum*, na jednom z parapetů kvetly rostliny *Discocactus horstii* a k vidění byla i pěkná kolekce tilandsií.

Poté jsme pokračovali do Staříče, což je vesnice asi sedm kilometrů daleko směrem na Havířov. Tam jsme poobědvali a přesunuli jsme se k Ivu Žídkovi, který pěstuje ve dvou sklenících hlavně rostliny původem z Madagaskaru. Samozřejmě že nechyběly rody *Pachypodium*, *Adenium*, *Euphorbia*, *Haworthia*, *Aloe*, *Gasteria*, *Adenium*, *Pseudolithos* a další. Měli jsme možnost obdivovat jak záplavu semenáčků, tak i dospělé rostliny přivezené z domoviny. Nebylo jich však mnoho, protože vyřídít si povolení k dovozu, není jednoduchá záležitost. I tak je omezen počet rostlin, které se k nám smí dovézt. Co však bylo zajímavé, že si hostitel z poslední cesty, kterou absolvoval s naším největším znalcem sukulentní flóry Petrem Pavelkou, dovezl úplně nově *Pachypodium*, které bude teprve popsáno a kvete bílým květem. Celkem navštívil Madagaskar čtyřikrát.

Odtud jsme jeli do Orlové, kde má v zahrádkářské kolonii svoje kaktusy gymnofil Zdeněk Schlezinger. Znáám se s ním delší dobu z gymnofilských sympozií. Konečně letos jsem využil jeho pozvání do sbírky. Pojem gymnofil používám záměrně, protože Zdeněk pěstuje téměř výhradně *Gymnocalycia*. Rostlin z ostatních rodů kaktusů bylo skutečně málo. Protože letošní zima byla dlouhá, kvetly převážně rostliny z okruhu *Gymnocalycium bruchii*. To však ničemu nevadilo, ve sbírce jsme strávili asi nejvíc času, protože Zdeněk svým rostlinám opravdu rozumí a má spoustu věcí načteno a vyzporováno. Pořád bylo o čem si vyprávět.

Druhý den, v neděli po obědě, jsme měli domluvenou návštěvu u předsedy ostravských kaktusářů Lumíra Krále. I on má svoje kaktusy v zahrádkářské kolonii. Když jsme přijeli na parkoviště, už na nás čekal a zavedl nás do svého království. Lumír se specializuje na rostliny převážně z Patagonie a to: *Austrocactus*, *Maihuenia*, *Opuntia*, *Puna*, *Pterocactus* a *Tephrocactus*. Tentokrát byly k vidění i ostatní rody kaktusů. Namátkou pěkná kolekce hybridních *chamaecereusů* nebo *pragochamaecereusů*. Rostliny sice nekvetly, zato nám Lumír ukázal fotografie květů v ostravském zpravodaji Ostník, který spoluvytváří. I on navštívil několikrát domovinu kaktusů a to nejen Patagonii, ale i Argentinu, Chile a Brazílii. Jako každý správný milovník rostlin měl nádherné okolí kolem skleníku doplněné okrasnými dřevinami, cibulovinami, tilandsiemi a také nám ukázal u jezírka masožravé rostliny rodu *Drosera* (rosnatka), *Saracenia*, *Pinguicula* (tučnice) a *Dionaea muscipula* (mucholapka podivná).

Povídání ukončím poděkováním všem čtyřem pěstitelům, že si na nás udělali čas a mile nás přijali. Ještě jedna poznámka na závěr, po zkušenostech ze zpravodaje Gymnofil, kdy mi bylo vytknuto, že píši o brněnských kaktusářích (gymnofilech), kteří se pravidelně scházejí v Čebíně a ostatní gymnofilové o tom neví. Tuto cestu jsme si naplánovali sami, a je na každém z vás, zda se nebojí oslovit jiného kaktusáře a domluvit si návštěvu. Většinou s tím nebývá problém a zájemce se setká s pochopením pro společnou zálibu.

Radek Čech

Píší jinde – Gymnofil

Pod tímto jménem najdeme jednak sdružení kaktusářů spřízněných díky rodu *Gymnocalycium* a rovněž zpravodaj tohoto sdružení. – To jen pro ty, kdo jsou zde případně noví, neboť průnik množin KK Astrophytum a Gymnofil je docela obsáhlý.

Gymnofil č. 2013/1 vyšel tentokrát v novém kabátě. Je to způsobeno zejména tím, že se pozměnilo personální obsazení jeho tvůrců. Na kvalitním papíře v rozsahu 32 stran textu a 6 barevných obrázkových najdeme články o druhu *Gymnocalycium borthii*, *Gymnocalycium strigianum* ze San Luis, Argentina a nakonec pokladní zprávu.

Obsahově Gymnofil nevybočil ze zajetých kolejí, přispěvatelé se velmi snaží naplnit jej zejména po odborné stránce. Změnilo se i typografické zpracování a korektor taky zrovna neměl svůj den – jinak se však tomuto občasníku nedá nic vytknout.

Čest všem, kteří se na Gymnofilu podílejí, přejeme hodně zdaru, sil, nápadů do další práce a hodně radosti nad výsledkem. Ta práce není snadná. Víím, o čem je řeč.

Lidé kolem kaktusů

Josef Odehnal – 75 let

Dlouholetý předseda Astrophyta – k tomu navíc i jeho čestný předseda – dlouholetý předseda Společnosti českých a slovenských pěstitelů kaktusů a sukulentů, Zlatý Alberto 2008, obrovská sbírka kaktusů – to je Pepa Odehnal. Kdo by ho neznal z doby jeho působení ve výboru nebo z návštěv u něho ve sbírce, kde se tak dobře prohlížejí kaktusy a kde se tak dobře sedí před skleníkem ve stínu vinné révy pnoucí se na pergole? A že se nesedí nasucho, to je samozřejmé, Pepa je velice pozorným hostitelem. Jeho pohostinnost se týká nejen jídla a pití, ale také kaktusů, návštěvy si běžně odnášejí památky (množné číslo píši zcela úmyslně, protože nezůstává jen u jednoho darovaného kaktusu) na něho a jeho sbírku. A právě tento všem Brňákům – a nejen jim – dobře známý kaktusář oslavil 21. března 75 let. V lidském životě je to úctyhodná doba, za kterou je možné vykonat spoustu práce. Pokud vzpomenu jen kaktusářskou oblast, Pepa zde odvedl práci v míře vrchovaté, jak o tom svědčí nespočetné kaktusy v jeho sbírce i v dalších sbírkách stejně tak jako jeho funkcionářská činnost.

Dnes už není aktivním funkcionářem, stále však pravidelně navštěvuje schůze Astrophyta. Jeho přednášek využívají nejrůznější kaktusářské organizace dodnes, protože procestoval řadu zemí a také z nich dovezl bohatý fotografický materiál, ze kterého sestavuje přednášky. Neuvádím zde žádné životopisné údaje ani další údaje o jeho osobě, všechno si může najít zájemce v obšírném materiálu, který byl o jeho osobě a jeho činnosti zveřejněný u příležitosti udělení našeho nejvyššího kaktusářského uznání – Zlatý Alberto (Kaktusy,

2008, č. 3, příloha). Anebo je možné se také o něm leccos dozvědět v letošním druhém čísle časopisu Kaktusy.

Co popřát jubilantovi na závěr? Především, aby mu sloužilo zdraví, to je asi to nejdůležitější. Dále mu mohu popřát klid a pohodu, aby se mohl ještě dlouho těšit z krásy svých kaktusů. A kaktusy ať mu rostou a kvetou a dělají jenom radost.

Stanislav Stuchlík

Vzpomínka na kamaráda

Patnáctého května zemřel ve věku 58 let dlouholetý člen Astrophyta, bývalý člen výboru a redaktor Azetu, náš kolega a pro mnohé z nás hlavně kamarád – Mirek Trtílek.

Narodil se a dětství prožil v nedaleké Veverské Bitýšce. Už jako kluk si zamiloval přírodu a ne vždy k radosti svého technicky zaměřeného tatínka trávil mnoho času houbařením, pozorováním živé i neživé přírody v okolních lesích. Později ho jeho záliba zavedla mezi jeskyňáře, s nimiž kopal v mnohých závřtech Moravského krasu, plazil se v mokřících plazivkách a vynášel hlínu a štěrk z podzemních prostor. Absolvoval konzervářskou průmyslovku a v potravinářství pak pracoval až do konce života. Na jeho podrobné vyprávění o výrobě rumové tresti začínající pálením bukových desek na výrobu dehtu, se nedá zapomenout. S manželkou Květou se přestěhovali do Brna-Komína, kde postavili se švagrem dům, na jehož nevelké zahradě zbudoval kaktusový skleník. Nespecializoval se na žádný rod, hodně větral a proto jím pěstované rostliny krásně vytrňovaly. Na našich výstavách pravidelně vystavoval, chodil na brigády, jezdil na zájezdy. Kromě kaktusaření miloval každodenní dlouhé procházky se psem, víkendové výlety i turistiku v horách (jen v rumunských byl bezmála dvacetkrát), objevování a pozorování rostlin a nakonec i aktivní účast na ochraně přírody. Proto se také stal členem Orchidea klubu a Českého svazu ochránců přírody. Další velikou zálibou pak bylo fotografování – kalendář na rok 2012 sestavený z vlastních fotografií rostlin, který mnohým z nás daroval, je toho důkazem. Přes zimu zval své přátele domů, kde promítal diapozitivy z cest. Při této šíři zájmů není divu, že na kaktusy bylo čím dál méně času a sám v posledních letech říkával, že když na jaře kvetou, je pokaždé někde mimo domov. Mirek rád diskutoval a vysvětloval. Zapomenout nelze na vášnivé pěstitelské debaty s Ladou Kašparem, z nichž i přes ostrá slova čišelo veliké kamarádství. Jak rád jsem je při tom sledoval.

S Mirkem jsem se skamarádil na výpravě do rumunského pohoří Retezat v roce 2006. Uměl pojmenovat mnoho kyttek, věděl, kde rostou a hodně znal i o geologii. Postupem času jsme stále častěji společně vyráželi do přírody, téměř vždy i s jeho manželkou. Věrným souputníkem nám bývala fenka Barča. Společně jsme hledali jedinou lokalitu vzácné orchideje jazýčku jadranského v ČR u Ketkovic, fotili endemickou ruměnici turňanskou nad kaňonem Zádielu na východním Slovensku či prošli v Rumunsku kaňonem řeky Nery cestou zatesanou do skály. Byl to Mirek, kdo mě zavedl na nádherné Vojšické louky modrožluté petrklíči a plicníky a ukázal zde kvetoucí vstavače bledé. Vloni na podzim jsme ještě plánovali společnou výpravu na Muráň a do východního Banátu...

Mirku, chybíš. Dík za všechno a doufám, že se, až nastane čas, zase potkáme u nějakého kvetoucího zázraku.

Karel Kašpárek

Fotografie ke článku jsou na stránce 40.

Křehká a něžná kráska z Mexika – *Mammillaria duwei*

Jistě většina z vás zná tuto drobnou a něžnou mamilárii, která pochází z mexických států Guanajuto a Queretaro.

Já sám jsem si semena této mamilárie před lety objednal a rostliny vypěstoval ze semen z pěstírny S. Bracka z USA. Rostliny vypěstované z těchto semen jsou variabilní, jenom polovina z nich má jeden háčkovitý, dá se říci papírovitý trn. Ostatní, až ještě na jednu, jsou bez středového trnu. Tato jediná se zcela vymyká svým středovým trnem. Ten je velmi tenký, jakoby byl z pavoučího vlákna a je na rozdíl od ostatních háčkových trnů asi 2,5 cm dlouhý. Ostatní středové trny nedosahují délky 2 cm. Něžnost této mamilárie je způsobena asi 30 obvodovými (radiálními) trny, které jsou peříčkovitého charakteru. Rostliny alespoň v mých podmínkách nerostou nijak rychle, ale již třetím rokem od výsevu některé z nich kvetly. Květy se otevírají na jaře a vše závisí na zimování a také délce a průběhu zimy a počasí na jaře.

Letos rostliny mnou pěstované započaly kvést teprve ve druhé polovině května a největšího vrcholu květenství dosahují právě v těchto dnech, tj. kolem 10. června. V loňském roce se květy objevovaly až do půlky července. Byly to květy sice již jednotlivé, ale přesto mně potěšily. Barva květů je nažloutlá a květy jsou při plném otevření maximálně do 2 cm v průměru. Rostliny dorůstají do velikosti těla asi 4–6 cm v průměru a poté začínají odnožovat. Mně samotnému se nejvíce líbí rostliny rostoucí jednotlivě. Plody, které se po sprášení květů na rostlině vytvoří, jsou světlečervené, velikosti asi do 1 cm a obsahují černohnědá semena. Dobře vyzrálé plody mají i dobře klíčivá semena, ze kterých nám vzejde nová generace těchto pěkných rostlin.

Já sám se snažím sprašovat květy rostlin s háčkovitými papírovitými trny mezi sebou a doufám, že v některé xté generaci se tento jev (kultivace) ustálí a z vyprodukovaných semen budou růst uniformní rostliny. *Mammillaria duwei* pochází – nebo alespoň mně je známo – pouze ze dvou mexických států, kde roste v nadmořské výšce od 1800 m až po 2000 m.

Rostliny pěstuji v minerálním substrátu, tak jako téměř všechny svoje kaktusy. Ten je složen z písku místní pískovny a stavebního perlitu. Zálivka je prováděna jedenkrát za 4–5 týdnů, to podle počasí. Pro zálivku pokud možno používám dešťovou vodu, kterou 2× v roce obohatím o Lignohumát a taktéž 2× v roce přidávám hnojivo. Jako ochranu přidávám Confidor 200 OD.

Zimují na verandě v přepravkách, kde mají některé rostliny více a jiné méně světla, to podle toho, jak jsou v přepravkách umístěny. Teplota zde kolísá a pohybuje se mezi 7–12 °C. Pokud to počasí dovolí, jsou rostliny co nejdříve umístěny na jaře do skleníku. V roce 2012 to bylo již kolem 18. 3., letos až po desátém dubnu. Vám všem, kteří tuto mamilárii ve své sbírce máte, přeji, aby vám přinášela co nejvíce radosti a potěšení. Vám, kteří si ji chystáte pořídit, nebo vyset její semena, přeji hodně úspěchů.

Jaroslav Kašparovský www.kaktusy-adenia.wz.cz

Kaktusářské akce

(V = výstava) 5.–8. 9. Frýdek-Místek V – Čeladná 5.–15. 9. Praha Podzimní V 7.–8. 9. Zvolen 7. 9. Trnava Sympóziium + burza 13.–14. 9. Roudnice n. L V 13.–14. 9. Sokolov V 14.–17. 9. Rychnov n. K V 20.–22. 9. Děčín V 28. 9. Chrudim Zavírání sezóny 11.–12. 10. Košice DOD – Bot. zahrada UPJŠ 17.–20. 10. Č. Budějovice V Hobby 2013

Výroční kalendář

I rozhodl se výbor klubu vydat kalendář. Čeká nás významné výročí, tak proč je nezdůraznit a nepřipomenout i takovou formou.

Kalendář je zajímavý mimo jiné tím, že vedle zvýrazněných akcí klubu obsahuje hlavní astronomické údaje jako východy a západy Slunce a Měsíce, měsíční fáze apod. Obrázky přispělo několik členů klubu, texty poskytli Stanislav Stuchlík a Radek Čech. Jednoduše – Astrophytum sobě. Kalendář vychází téměř zároveň s tímto číslem zpravodaje.

Hostitelé na Ostravsku: Pánové Židek, Chvastek, Král a Schlezinger

Azet – zpravodaj Klubu kaktusářů Astrophytum Brno – Neprodejné – Redakce, jazyková úprava, sazba: Josef Polách – sazba systémem T_EX s použitím písma Lido – tisk: Tiskárna Indra – vytvořeno s použitím legálního a svobodného softwaru – aniž bylo vědomě ublíženo živým tvorům – v článkách byly opraveny jazykové a typografické chyby, beze změny smyslu sdělení, není-li uvedeno u příspěvku jinak – připomínky, náměty, příspěvky prosím na adresu josef@polach.org